

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [<http://www.risaleonline.com/soru-cevap/kurt-meselesi>]

[Sosyal Meseleler](#)

Soru

Kürt Meselesi

Kürt meselesinin kaynağı ve Üstad Bediüzzaman'ın bu meseleye bakıŐıyla çözümlerini izah edebilir misiniz?

Cevap

Üstad Bediüzzaman'a göre doğudaki problemin asıl kaynağı maneviyattan uzak eğitim anlayıŐı ve ırkçılık derecesindeki olumsuz milliyetçi yaklaŐımlardır. Bunun çaresi olarak da din eğitiminin ve İslam kardeŐliđi duygusunun geliştirilmesi gerektiğini savunur. İrkçılığın İslam dünyası için ne kadar zararlı olduğunu Őu cümlelerle anlatır: "Evet menfi milliyetin (ırkçılığın), tarihçe pek çok zararları görölmüŐ. Ezcümle: Emevîler bir parça fikr-i milliyeti siyasetlerine karıŐtırdıkları için, hem âlem-i İslâmı küstürdüler, hem kendileri de çok felâketler çektiler. Hem Avrupa milletleri, Őu asırda unsuriyet (ırkçılık) fikrini çok ileri sürdükleri için, Fransız ve Alman'ın çok Őeamet (uğursuz) ebedî adavetlerinden (düşmanlıklarından) başka; Harb-i Umumî'deki (dünya savaŐındaki) hâdisat-ı müdhiŐe (müdhiş olaylar) dahi, menfi milliyetin nev'-i beŐere (insanlığa) ne kadar zararlı olduğunu gösterdi. Hem bizde ibtida-i Hürriyet'te (meŐrutiyetin ilk yıllarında), -Babil kal'asının harabiyeti (yıkılması) zamanında "tebelbül-ü akvam (kavimlerin dillerinin deđiŐmesi)" tabir edilen "teŐa'ub-u akvam (kavim Őubelerinin oluŐması)" ve o teŐa'ub (Őubelere ayrılma) sebebiyle dağılmaları gibi- menfi milliyet fikriyle, başta Rum ve Ermeni olarak pekçok "kulüpler" namında sebep-i tefrika-i kulûb (kalblerin ayrıŐma sebebi), muhtelif milletçiler cem'iyetleri (çeŐitli milletlerin dernekleri) teŐekkül etti (oluŐtu). Ve onlardan Őimdiye kadar, ecnebilerin boğazına gidenlerin ve periŐan olanların halleri, menfi milliyetin zararını gösterdi. Şimdi ise, en ziyade birbirine muhtaç ve birbirinden mazlum ve birbirinden fakir ve ecnebi tahakkümü (baskısı) altında ezilen anasır ve kabail-i İslâmiye (İslam milletleri ve kabileleri) içinde, fikr-i milliyetle (milliyetçilik fikriyle) birbirine yabancı bakmak ve birbirini düşman telakki etmek (algılamak), öyle bir felâkettir ki, tarif edilmez. Âdetâ bir sineğin

ısırmaması için, müdhiş yılanlara arka çevirip, sineğin ısırmasına karşı mukabele etmek gibi bir divanelikle; büyük ejderhalar hükmünde olan Avrupa'nın doymak bilmez hırslarını, pençelerini açtıkları bir zamanda, onlara ehemmiyet vermeyip belki manen onlara yardım edip, menfi unsuriyet (ırkçılık) fikriyle şark vilayetlerindeki vatandaşlara (Kürdlere) veya cenub tarafındaki dindaşlara (Arablara) adavet (düşmanlık) besleyip onlara karşı cephe almak, çok zararları ve mehaliki (tehlikeleri) ile beraber; o cenub efradları (Arablar) içinde düşman olarak yoktur ki, onlara karşı cephe alınsın. Cenubdan gelen Kur'an nuru var, İslâmiyet ziyası gelmiş; o içimizde vardır ve her yerde bulunur. İşte o dindaşlara adavet (düşmanlık) ise; dolayısıyla İslâmiyete, Kur'ana dokunur. İslâmiyet ve Kur'ana karşı adavet ise, bütün bu vatandaşların hayat-ı dünyeviye ve hayat-ı uhreviyesine bir nevi adavettir. Hamiyet namına (milleti düşünüyorum diye) hayat-ı içtimaiyeye (topluma) hizmet edeyim diye, iki hayatın temel taşlarını harab etmek; hamiyet değil, hamakattır (ahmaklıktır)!" (Mektubat)Üstad'a göre, doğuyu ayağa kaldıracak, problemlerini çözecek, gelişmesini sağlayacak şey din duygusudur. Yalnız onun doğudan maksadı sadece Anadolu'nun doğusu değil, Avrupa'ya göre doğu olan bütün İslam dünyasıdır. Şöyle anlatır: "Ekser enbiyanın (peygambelerin çoğunun) şarkta (doğuda) ve Asya'da zuhurları (gelmeleri) ve ağleb-i hükemanın (çoğu felsefecilerin) garbda (batıda) ve Avrupa'da gelmeleri, kader-i ezeliyenin bir işaretidir ki; Asya'da din hâkimdir. Felsefe ikinci derecededir. Bu remz-i kadere (kaderin işaretine) binaen, Asya'da (İslam dünyasında) hüküm süren (yönetenler) dindar olmazsa da din lehine çalışanlara ilişmemeli, belki teşvik etmelidir."1921 yılında büyük millet meclisinde, doğuda kurmayı planladığı, fen bilimlerinin din ilimleri ile birlikte okutulacağı üniversitesi için milletvekilleri ile görüşmüş ve onların imzaları ile kendisine bu iş için maddî destek sözü verilmişti. Bu toplantı esnasında batı taraftarı bazı vekillerin sorularına verdiği cevap, Üstad'ın doğu meselesine nasıl baktığını ve çözüm önerilerini göstermektedir: "- Yalnız; sen, medrese usulüyle, sırf İslâmiyet noktasında gidiyorsun; hâlbuki şimdi garblılara (batılılara) benzemek lâzım. Bediüzzaman:- O Vilâyât-ı Şarkiye (doğu vilayetleri), Âlem-i İslâmın bir nevi merkezi hükmündedir; fûnun-u cedide (fen bilimleri) yanında, ulûm-u diniye (din ilimleri) de lâzım ve elzemdir. Çünkü: Ekser enbiyanın (peygamberlerin çoğunun) Şarkta, ekser hükemanın (felsefecilerin) Garbda gelmesi gösteriyor ki; Şarkın (doğunun) terakkiyatı (yükselmesi) dinle kaimdir (dine bağlıdır). Başka vilâyetlerde sırf fûnun-u cedide okuttursanız da, Şarkta her halde; millet, vatan maslahatı (menfaati) namına, ulûm-u diniye esas olmalıdır. Yoksa, Türk olmayan müslümanlar, Türke hakikî kardeşliğini hissedemeyecek. Şimdi, bu kadar düşmanlara karşı teavün ve tesanüde (yardımlaşma ve dayanışmaya) muhtacız. Hattâ bu hususta size bir hakikatlı misâl vereyim: Eskiden, Türk olmayan bir talebem vardı. Eski medresemde, hamiyetli (fedakar) ve gayet zeki o talebem, ulûm-u diniyeden aldığı hamiyet dersi ile her vakit derdi: "Salih (dindar) bir Türk, elbette fâsık (din ve ahlaki bozuk) kardeşimden ve babamdan bana daha ziyade kardeştir ve akrabadır." Sonra aynı talebe, talihsizliğinden, sırf maddî fûnun-u cedide okumuş. Sonra ben -dört sene sonra- esaretten gelince onunla konuştum. Hamiyet-i milliye (milliyet duygusu) bahsi oldu. O dedi ki: - Ben şimdi râfîzî (bozuk inançlı) bir kürdü, salih (dindar) bir Türk hocasına tercih ederim. Ben de: Eyvah! dedim, ne kadar bozulmuşsun? Bir hafta çalıştım, onu kurtardım; eski hakikatlı hamiyete çevirdim. İşte ey mebuslar (milletvekilleri)!... O talebenin evvelki hali, Türk Milletine ne kadar lüzumu var. İkinci hali, ne kadar vatan menfaatine uygun olmadığını fikrinize havâle ediyorum. Demek -farz-ı muhal olarak- siz başka yerde dünyayı dine tercih edip, siyasetçe dine ehemmiyet vermeseniz de; her halde Şark vilâyetlerinde din tedrisatına (eğitimine) azamî ehemmiyet vermeniz lâzım." (Tarihçe-i Hayat)1950'lerin

başlarında Van'da üniversite açılması için yapılan çalışmaları hararetle destekleyen bir mektubu dönemin cumhurbaşkanı Celal Bayar'a gönderirken, yine doğu için din eğitiminin önemine dikkat çekiyordu: "Ulûm-ı diniye o üniversitede esas olacak. Çünkü hariçteki kuvvet (komünizm) tahribatı manevîdir (manevî yıkımdır), imansızlıklardır. O manevî tahribata karşı atom bombası, ancak manevî cihetinde maneviyattan kuvvet alıp o tahribatı durdurabilir. Madem ellibeş sene bu mes'eleye bütün hayatını sarfetmiş ve bütün dekaiki (incelikleri) ile ve neticeleri ile tedkik etmiş (incelemiş) bir adamın (kendisinin) bu mes'eledede re'yini (görüşünü) almak ve fikrini sormak lâzım gelirken; Amerika'da, Avrupa'da bu mes'eleye dair istişareye kendinizi mecbur bildiğinizden, elbette benim de bu mes'eledede söz söylemeye hakkım var." (Emirdağ Lahikası) Ayrıca Üstad, Risale-i Nur'daki kuvvetli iman derslerinin birgün bölge halkının da imdadlarına yetişeceğini ve onları ikaz ve irşad ederek doğu probleminin çözümünde önemli bir rol oynayacağını da haber vermektedir. (Bkz. Sikke-i Tasdik, sh. 189) İnsanları buldukları topluma hizmete sevk eden iki duygu vardır. Biri din duygusu, diğeri millet duygusu. Her ikisinin de topluma faydası vardır. Son olarak, Üstad'ın, din duygusunun kaldırılıp yerine sadece millet duygusunun konulma gayretinin yanlışlığını ve din duygusunun millet duygusundan çok daha güçlü ve faydalı olduğunu anlatan görüşlerini alarak cevabımızı noktalıyoruz. "Hürriyetin başında (1911 yılında) Sultan Reşad'ın Rumeliye seyahati münasebetiyle vilayat-ı şarkıye (doğu vilayetleri) namına ben de refakat ettim. Şimendiferimizde (ternde) iki mektebli mütefennin (fenci) arkadaşla bir mübahase (sohbet) oldu. Benden sorular ettiler ki: "Hamiyet-i diniye mi (din duygusu), yoksa hamiyet-i milliye (millet duygusu) mi daha kuvvetli, daha lâzım?" O zaman dedim: Biz müslümanlar indimizde ve yanımızda din ve milliyet bizzât müttehiddir (birleşiktir). İtibarî (sözde), zahirî (görünüşte), ârizî (aslî olmayan) bir ayrılık var. Belki din, milliyetin hayatı ve ruhudur. İkisine birbirinden ayrı ve farklı bakıldığı zaman; hamiyet-i diniye, avam ve havassa şamil oluyor (toplumun alt ve üst tabakalarını kapsıyor). Hamiyet-i milliye, yüzden birisine-yani menafi'-i şahsiyesini (şahsi menfaatlerini) millete feda edene- has kalır. Öyle ise, hukuk-u umumiye (umum halkın hukuku) içinde hamiyet-i diniye esas olmalı. Hamiyet-i milliye ona hâdim (hizmetçi) ve kuvvet ve kalesi olmalı. Hususan biz şarklılar, garblılar gibi değiliz. İçimizde kalblere hâkim, hiss-i dinîdir (din duygusudur). Kader-i Ezelî ekser enbiyayı şarkta göndermesi işaret ediyor ki; yalnız hiss-i dinî şarkı uyandırır, terakkiye sevkeder. Asr-ı Saadet ve Tâbiîn, bunun bir bürhan-ı kat'îsidir (kesin delilidir). Ey bu hamiyet-i diniye ve milliyeden hangisine daha ziyade ehemmiyet vermek lâzım geldiğini soran, bu şimendifer denilen medrese-i seyyarede ders arkadaşlarım! Ve şimdi zamanın şimendiferinde istikbal tarafına bizimle beraber giden bütün mektebliler! Size de derim ki: Hamiyet-i diniye ve İslâmiyet milliyeti, Türk ve Arab içinde tamamıyla mezcolmuş (kaynaşmış) ve kabil-i tefrik olamaz bir hale gelmiş. Hamiyet-i İslâmiye, en kuvvetli ve metin ve arştan gelmiş bir zincir-i nuranîdir. Kırılmaz ve kopmaz bir urvet-ül vüskadır (sağlam zincir). Tahrib edilmez, mağlub olmaz bir kudsî kaledir" dediğim vakit o iki münevver mekteb muallimleri bana dediler: "Delilin nedir? Bu büyük dâvaya büyük bir hüccet ve gayet kuvvetli bir delil lâzım. Delil nedir?" Birden şimendiferimiz tünelden çıktı. Biz de başımızı çıkardık, pencereden baktık. Altı yaşına girmemiş bir çocuğu şimendiferin tam geçeceği yolun yanında durmuş gördük. O iki muallim arkadaşlarıma dedim: İşte bu çocuk lisan-ı haliyle sualimize tam cevap veriyor. Benim bedelime o masum çocuk, bu seyyar medresemizde üstadımız olsun. İşte lisan-ı hali bu gelecek hakikatı der: Bakınız bu dabbetülarz (yer hayvanı-tren), dehşetli hücum ve gürültüsü ve bağırmasıyla ve tünel deliğinden çıkıp hücum ettiği dakikada, geçeceği yolda bir metre yakınlıkta o çocuk duruyor. O dabbetülarz tehdidiyle ve hücumunun tahakkümü ile

bağırarak tehdid ediyor. "Bana rast gelenlerin vay haline" dediği halde o masum yolunda duruyor. Mükemmel bir hürriyet ve hârika bir cesaret ve kahramanlıkla beş para onun tehdidinde ehemmiyet vermiyor. Bu dabbetülarzın hücumunu istihfaf ediyor (hafife alıyor) ve kahramancılığıyla diyor: "Ey şimendifer! Sen ra'd ve gök gürültüsü gibi bağırmanla beni korkutamazsın."Sebat ve metanetinin lisan-ı haliyle güya der: "Ey şimendifer! Sen bir nizamın esirisin. Senin gem'in, senin dizginin, seni gezdirenin elindedir. Senin bana tecavüz etmen haddin değil. Beni istibdadın altına alamazsın. Haydi yolunda git, kumandanının izniyle yolundan geç."İşte ey bu şimendiferdeki arkadaşlarım ve elli sene sonra fenlere çalışan kardeşlerim! Bu masum çocuğun yerinde Rüstem-i İranî ve Herkül-ü Yunanî o acib kahramanlıklarıyla beraber tayy-ı zaman ederek, o çocuk yerinde burada bulduklarını farzediniz. Onların zamanında şimendifer olmadığı için, elbette şimendiferin bir intizam ile hareket ettiğine bir itikadları (inançları) olmayacak. Birden bu tünel deliğinden, başında ateş, nefesi gök gürültüsü gibi, gözlerinde elektrik berkleri olduğu halde birden çıkan şimendiferin dehşetli tehdid hücumuyla Rüstem ve Herkül tarafına koşmasına karşı o iki kahraman ne kadar korkacaklar, ne kadar kaçacaklar! O hârika cesaretleriyle bin metreden fazla kaçacaklar. Bakınız nasıl bu dabbetülarzın tehdidine karşı hürriyetleri, cesaretleri mahvolur. Kaçmaktan başka çare bulamıyorlar. Çünkü onlar, onun kumandanına ve intizamına itikad etmedikleri (makinisti ve düzenini bilmedikleri) için mutî (itaatkâr) bir merkeb (eşek) zannetmiyorlar. Belki gayet müdhiş, parçalayıcı, vagon cesametinde yirmi arslanı arkasına takmış bir nevi arslan tevehhüm ederler.Ey kardeşlerim ve ey elli sene sonra bu sözleri işiten arkadaşlarım! İşte altı yaşına girmeyen bu çocuğa o iki kahramandan ziyade cesaret ve hürriyet veren ve çok mertebe onların fevkinde (üstünde) bir emniyet ve korkmamak haletini veren, o masumun kalbinde hakikatın bir çekirdeği olan şimendiferin intizamına ve dizgini bir kumandanın elinde bulunduğu ve cereyanı (akışı) bir intizam altında ve birisi onu kendi hesabıyla gezdirmesine olan itikadı ve itminanı ve imanındır. Ve o iki kahramanı gayet korkutan ve vicdanlarını vehme esir eden, onların onun kumandanını bilmemek ve intizamına inanmamak olan cahilane itikadsızlıklarıdır. Bu temsilde, o masum çocuğun imanından gelen kahramanlık gibi, bin senede İslâm taifelerinin birkaç aşiretinin (Türk ve Türkleşmiş milletin) kalbinde yerleşen iman ve itikad cihetiyle, rûy-i zeminde (yer yüzünde) yüz mislinden ziyade devletlere, milletlere karşı imanından gelen bir kahramanlıkla, İslâmiyet ve kemalât-ı maneviyenin (manevi olgunlukların) bayrağını Asya ve Afrika'da ve yarı Avrupa'da gezdiren ve "Ölsem şehidim, öldürsem gaziyim" deyip ölümü gülerek karşılamakla beraber, dünyadaki müteselsil (peşpeşe gelen) düşman hâdisatlara (hadiselere) karşı da, hattâ mikroptan kuyruklu yıldızlara kadar beşerin küllî istidadına (büyük kabiliyetine) karşı düşmanlık vaziyetini alan o dehşetli şimendiferlerin tehdidlerine karşı, imanın kahramanlığıyla mukabele edip korkmayan; kaza ve kader-i İlahiyeye karşı imanın teslimiyetiyle korkmak, dehşet almak yerinde, hikmet ve ibret ve bir nevi saadet-i dünyeviyeyi kazanan başta Türk ve Arab taifeleri ve bütün Müslüman kabileleri, o masum çocuk gibi fevkalâde bir manevî kahramanlık gösterdikleri gösteriyor ki, istikbalin hâkim-i mutlakı (geleceğin mutlak hakimi), âhirette olduğu gibi dünyada da İslâmiyet milliyetidir. (...).Acaba en ziyade kuvve-i maneviyeye ve teselliye ve metanete ihtiyacını hissetmiş bu asırdaki beşer (insanlar), bu zamanda o kuvve-i maneviyeyi (manevi gücü) ve teselliyi ve saadeti temin eden ve İslâmiyet ve imandaki nokta-i istinad (dayanak noktası) olan hakaik-i imaniyeyi (iman hakikatlerini) bırakıp, garblılaştırmak ünvanı ile (batılılaşmak adına) İslâmiyet milliyetinden istifade yerine, bütün bütün kuvve-i maneviyeyi kırıp ve teselliyi mahveden ve metanetini (dayanıklılığını) kıran dalalet ve sefahete (haktan sapmak ve günahlara dalmaya)

ve yalancı politika ve siyasete dayanmak ne kadar maslahat-ı beşeriyeden (insanların menfaatinden) ve menfaat-ı insaniyeden uzak bir hareket olduğunu; pek yakın bir zamanda intibaha gelmiş (uyanmış), başta İslâm olarak, beşer hissedecek, dünyanın ömrü kalmışsa Kur'an'ın hakaikına (hakikatlerine) yapışacak.” (Hutbe-i Şamiye'nin Zeyli)